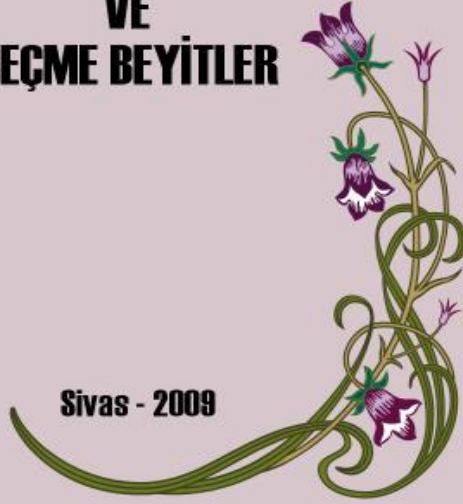

Doğın KAYA

**YUNUS EMRE
VE
SEÇME BEYİTLER**

Sivas - 2009

DOĞAN KAYA

**YUNUS EMRE
VE
SEÇME BEYİTLER**

Sivas - 2009

***Bu kitap, ticarî gaye güdülmeden 15 (on beş)
adet bastırılmıştır. (D. Kaya)**

Kapak: **Kürşat CEZAR**

Baskı: **Vilâyet Kitabevi**

Basıldığı yer: **SİVAS**

Basıldığı yıl: **2009**

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5
Yunus Emre	7
Yunus Emre'nin Aksaray Ortaköy'deki	
Mezarı Üzerine Düşünceler	9
Yunus'tan Beyitler	35
Kelimeler	47
Fotoğraflar	49

ÖNSÖZ

Yunus Emre, Türk edebiyatının iki büyük zirve şahsiyetinden birisidir, diğeri Fuzulî'dir. Kullandığı Türkçe ile niyeti, arzusu, dünya görüşü, inancı ve düşüncesi ile Türk milletinin gönlünde taht kurmuştur. Bundan dolayıdır ki Anadolu'nun muhtelif yerlerinde, halk Yunus'u sahiplenmiş ve buna bağlı olarak da Yunus'un muhtelif yerlerde 10'dan fazla mezarının olduğu ileri sürülmüştür.

Bu kitabın vücut bulması Yunus Emre Divanından seçilmiş bir demet altın değerindeki şiirin halkımızla buluşturulmasının yanı sıra aslında Yunus'un Aksaray'ın Ortaköy ilçesi civarında yaşamış olma ihtimali ve gerçek mezarının Ortaköy'de olduğu inanç ve kabullerin kamuoyuna duyurulması düşüncesinden kaynaklanmıştır. Söz konusu yer, bugün Ortaköy'ün son köyü olan Sarıkaraman köyü ile Kırşehir'in son köyü olan Ulupınar (Eski adı; *Sulhanlı*) köyünün arazilerinin bitiştiği yerdedir.

Gönül bağımı asla koparmadığım Ortaköy halkını bağırlarında Yunus Emre gibi şahsiyeti barındırdıkları için çok şanslı görüyorum. Ona sahip çıkacaklarına da inancım tamdır.

Kitabın hazırlanmasına sebep olan Ortaköy Kaymakamı Sayın Mete Buhara'ya da şükranlarımı iletmeyi her türlü takdirin ötesinde görüyorum. Ömrü var olsun.

Sivas, 30 Aralık 2008

Dr. Doğan KAYA

YUNUS EMRE

Yunus Emre'in hayatı hakkında bilgilerimiz çok azdır. Biraz ileride anlatacağımız efsanevî hayatının dışında elimizde herhangi bir sağlam vesika ve belge bulunmamaktadır. Ancak muhtelif kaynaklardan ve şiirlerinden hareketle bazı bilgilere ulaşılmıştır.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi'ndeki bir mecmuada yer alan "*Vefât-ı Yunus Emre, sene 720, müddet-i ömr 82*" ifadesinden anlaşıldığına göre Yunus Hicrî 638 (Milâdî 1240/ 41)'de doğmuş, Hicrî 720 (Miladî 1320/21)'de vefat etmiştir. Yunus Hünkâr Hacı Bektaşî Velî ve Mevlâna Celaleddin Rumî ile görüşmüştür. Şiirlerinden anlaşıldığına göre Arapça ve Farsça'yı bilmekte, tefsir, hadis gibi dinî bilgilere ve tasavvufî bilgilere vakıftır.

Türk edebiyatının zirve şahsiyetlerinden birisi olan Yunus şiirlerinde daha çok İslâm düşünce sistemini içine alan vahdet-i vücud felsefesine yer vermiştir. Barışın, yaşamının, doğruluğun Allah'a varmanın, hülâsa insan olmanın en önemli faktörünün sevmek ve sevilme olduğunu tespit ve tayin etmiştir. Bu konuda verilecek emek bir cildi değil, ciltlerle ifade edilebilecek bir çalışmayı gerektirir.

Aradan yedi yüz yıla yakın bir zaman geçmiş olmasına rağmen, dili hâlâ anlaşılır olması onun klasik

bir şair olduğunu gösterir. Dine ve İslâm düşüncesine yaptığı büyük hizmetin yanında Türkçeye yaptığı hizmetle de büyük bir şair olduğunu ispatlamıştır.

1307’de yazdığı öğütler kitapçığı” anlamına gelen *Risâletü’n-Nushîyye* adlı mesnevisi ile içinde 400 kadar şiiri ihtiva eden bir *Divan* vardır. Büyüklüğünden dolayı edebiyatımızda farklı yüzyıllarda, aynı isimle başka şairler de boy göstermiştir. Aynı husus yattığı yer hususunda da karşımıza çıkmaktadır. Onu seven ve sahiplenen Anadolu halkı onun kabrinin kendi beldelerinde olduğunu söylemiş bu da meseleyi iyice girift hale getirmiştir. Bu yerlerden birisi de Aksaray Ortaköy’dür ki konuyla ilgili tezimizi bu kitapta kaydetmiş bulunmaktayız.

Yunus Emre, edebiyatımızda üzerinde en fazla emek verilen şairlerimizdendir. Binlerce makale ve fıkra yazısı, onlarca kitap yazılmış, yüzlerce kitapta ondan söz edilmeden geçilmemiştir.

YUNUS EMRE'NİN AKSARAY ORTAKÖY'DEKİ MEZARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Türk Tasavvuf Edebiyatının en büyük temsilcisi kabul ettiğimiz Yunus Emre'nin yattığı yer hususunda maalesef kesin bir neticeye varılamamıştır. Buna sebep; eldeki iddiaların yetersiz oluşu, karşı tezlerle bu iddiaların geçersiz kılınmasıdır.

Yunus Emre hakkında yapılmış olan çalışmalara baktığımızda, bu ulu zata ait Anadolu'nun muhtelif yörelerinde çok sayıda makam veya mezar zikredilir. Bunlardan Eskişehir-Sivrihisar, Aksaray-Ortaköy, Karaman, Bursa, Kula ile Salihli arası, Erzurum Duzcu köyü, Keçiözü, Sandıklı, Ünye ve Sivas Hafik'teki türbe veya makamlar adı geçen yerler arasındadır. Zikredilen yerler içinde bugüne kadar daha ziyade, Sivrihisar ve Karaman'daki türbeler üzerinde durulmuştur. Diğerleri ise kayda değer bir vesikaya veya iddiaya rastlanmadığından önemsenmemiştir.

Bugün, “Yunus Karaman'dadır.” ya da “Yunus Eskişehir'dedir.” diyenler karşı tezlerle birbirlerinin iddialarını çürütmüşlerdir.¹ Sonuç olarak Yunus'un

¹. Ayrıca;

Naki Tezel, “Nallıhan ve Yunus Emre”, *Ülkü*, S. 63, Ankara, 1944, s. 18-19.

adları zikredilen yerlerde olmadığı ortaya çıkmıştır. Yani Yunus ne Eskişehir’de, ne de Karaman’dadır. Savunulan türbeler başka şahıslara aittir. O halde Yunus Emre’nin yattığı yer neresidir?

-
- İ. Hakkı Konyalı, “Yunus Emre Nerelidir?”, *Yedigün*, S. 626, İstanbul, 1945, s. 5.
Kâmil Kepecioğlu, “Yunus Emre Nerede Yatıyor?”, *Nilişer*, S. 4, Bursa 1945, s. 6-7.
Cahit Öztelli, “Yunus Emre’nin Mezarı ile İlgili Yeni Belgeler”, *Türk Dili*, C. 4, S. 38, Ankara, 1954, s. 100-103.
Burhan Toprak, *Yunus Emre Divanı*, İstanbul, 1960.
Abdülbaki Gölpınarlı, *Yunus Emre ve Tasavvuf*, İstanbul, 1961.
Abdülbaki Gölpınarlı, *Yunus Emre*, İstanbul, 1965.
M. Fuat Köprülü, “Yunus Emre’nin Mezarı”, *Meydan*, S. 20, 1 Haziran 1965, s. 24.
M. Fuat Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara, 1966.
Türk Yurdu Dergisi, *Yunus Emre Özel Sayısı*, İstanbul, 1966 (Yunus’un Makamı ile ilgili makaleler.)
Halim Baki Kunter, *Yunus Emre Bilgiler-Belgeler*, Eskişehir, 1966, s. 78.
Osman Atilla, “Büyük Mutasavvıf Yunus Emre’nin Mezarı Sandıklı’dadır”, *Kocatepe Gazetesi*, Afyon, S. 616, 30 Ağustos 1967, s. 3.
Ahmet Kabaklı, *Yunus Emre*, İstanbul, 1971.
F. Kadri Timurtaş, *Yunus Emre Divanı*, İstanbul, 1972.
İ. Hakkı Konyalı, *Aksaray ve Ortaköy Tarihi*, C. 3, İstanbul, 1975, s. 2995-2999.
Cahit Öztelli, *Belgelerle Yunus Emre*, Ankara, 1977.
İsmail Tosun, *Yunus Emre ve Hocası Tabduk Emre’nin Yaşam Öyküsü*, İzmir, 1981.
Mikail Bayram, “Yunus Emre Eskişehir (Sivrihisar)lı Olabilir mi?” 25. *Türk Dili Bayramı ve Yunus Emre Anma Törenleri*, 6-7 Temmuz 1985, S. 4, Karaman 1985, s. 50.
İ. Hulusi Güngör, “Yunus Emre’nin Mezarı Hakkında Yeni Bir Yorum”, 25. *Türk Dili Bayramı ve Yunus Emre Anma Törenleri*, 6-7 Temmuz 1985, S. 4, Karaman 1985, s. 50.
Mustafa Tatçı, *Yunus Emre Divanı-İnceleme*, C. I, Ankara, 1990, s. 34-43.

Aksaray Ortaköy

Milletimizin değer verdiği şahısları gönüllerinde yaşatırken, onlara sahip çıkıp kendi beldelerinde olduğunu ileri sürmeleri de gayet tabiidir. Yunus'un on yerde mezarının ya da makamının olması da bu yüzdendir. Aranılan gerçek Yunus'tur; ama hangisi?

Bizim burada üzerinde duracağımız yer, Kitaplarda **Konya Aksaray** olarak geçmektedir. Yunus'a izafe edilen mezar, bugün Ortaköy ilçesinin Reşadiye köyündedir. Ortaköy, 1957'de ilçe olmazdan evvel, Aksaray'a bağlı idi. Aksaray ise bugün Konya'ya bağlı bir ilçe değil, 68 plakalı ilimizdir. Bu yüzden kaynaklarda Konya Aksaray'ı ibaresini yeri gelmişken **Aksaray Ortaköy** olarak düzeltmek istiyoruz.

Araştırmacılar, buradan söz ederken, hemen hemen hiç üzerinde durmamışlardır. Bu konuda derinlemesine bir araştırma yapmadan, gerçeklik ihtimalinin çok az olduğundan, hatta hiç olmadığından söz ederler.

Vilayetnamedeki Yunus

Yunus Emre'nin yattığı yer hakkında elde sağlam belgeler bulunmamaktadır. Vakfiyeler, tezkireler vb.. bunlarda anlatılanların hepsi de kifayetsizdir. Müracaat edilen eserlerin başında da Hacı Bektaş Veli'yi anlatan, onu yücelten **Vilâyetname** gelir. Bu eserin bazı

bölümlerinde hurafeye kaçılmış, destanımsı özelliklere yer verilmiştir. Fakat içinde hakikati yansıtan epey mankabenin varlığını de göz önünde bulundurmak gerekir. Bu bakımdan Vilâyetnameleri biz araştırmacılar olarak yabana atamayız. Abdülbaki Gölpınarlı, Vilâyetnamelerden istifade edileceği yolunda şunları yazıyor:

“... bu eserler, tarihe de faydalı olabilir ve bunlardan faydalanmak imkânı vardır. Ancak şunu bilbassa söyleyelim ki, bu çeşit eserler, ne gibi bir bilgi verirse versinler, önce inanmamak, sonra bu bilgiyi o devrin yabut o devre yakın devirlerin tarihi kaynaklarıyla karşılaştırmamak, çok sıkı eleştirmeye tabi tutmak gerekir.”²

Vilâyetnamenin 48 ve 49. sayfalarında Yunus’tan söz edilmektedir. Aynen vermeyi uygun görüyorum.

“Sivrihisar’ın kuzeyinde Sarıgök derler, bir köy vardı. O köyde doğmuş Yunus Emre adlı biri vardı. Bu erin mezarı da gene doğduğu yere yakındır. Yunus, ekincilikle geçinir, yoksul bir adamdı. Bir yıllık kutluk olmuştu, ekin bitmemişti. Hacı Bektaş’ın vafatını o da duymuştu. ‘Gideyim, biraz bir şey isteyeyim’ dedi. Bir öküzü alıp yükledi, vara vara Karaöyük’e geldi. Hiinkâr’a;*

². Abdülbaki Gölpınarlı, *Vilâyetname*, İstanbul, 1958, s. VI.

* Eserin orijinalinde “şimal” geçmektedir (Bkz. Abdülbaki Gölpınarlı, *Yunus Emre ve Tasavvuf*, İstanbul, 1961, s. 51) ve Gölpınarlı bu kelimeyi “kuzey” yerine sehven “güney” diye aktarmıştır.

-‘Yoksul bir adamım, ekinimden birşey alamadım, yemişimi aln, karşılığını lütfedin, ehlimle ayalimle aşkınıza yiyeyim’ dedi.

Hünkâr emretti, alıcı yüklediler. Bir-iki gün sonra Yunus, memleketine dönmeyi kararlaştırdı. Hünkâr bir derviş gönderdi.

-‘Sorun’ dedi, ‘Buğday mı verelim, nefes mi?’

Yunus’a sordular. ‘Ben nefesi ne yapayım, bana buğday gerek’ dedi.

Hünkâr’a bildirdiler. Buyurdu ki:

-‘Her alıcın çekirdeği başına on nefes verelim.’

Bunu söylediler. ‘Ehlim var, ayalım var, bana buğday gerek’ dedi.

Bunun üzerine öküzüne buğday yüklediler. Yola düştü. Fakat köyün aşağısına gelince hamamın öte yanındaki yokuşu çıkar çıkmaz; ‘Ne olmayacak iş ettim ben’ dedi. ‘Vilâyet erine vardım, bana nasib sundu, her alıcın çekirdeği başına on nefes verdi, kabul etmedim. Verilen buğday birkaç gün yenir, biter. Bu yüzden o nasiblerden mahrum kaldım. Döneyim varayım belki gene himmet eder.’

Bu fikirle dönüp tekrar tekeye geldi. Buğdayı indirdi.

-‘Erenler’ dedi, ‘Bana himmet ettiği nasibi versin, buğday gerekmez bana.’

Halifeler, gidip Hünkâra bildirdiler. Hünkâr;

‘O iş, bundan böyle olmaz. O kilidin anahtarını **Tabduk Emre**’ye sunduk. Ona gitsin. Nasibini ondan alsın’ dedi.

Halifeler, Hünkâr’ın sözünü Yunus Emre’ye söyledi. O da Tabduk Emre’ye gitti, Hünkâr’ın selâmını söyledi, olanı biteni anlattı. Tabduk selâmı aldı.

‘Safa geldin, kademler getirdin. Halin bize malum oldu. Hizmet et, emek ver, nasibini al’ dedi.

Yunus, Tabduk Emre’nin tekkesinde odun çeker, arkasıyla getirirdi. Yaş ağaç kesmez, eğri odun getirmezdi. kırk yıl hizmet etti. Günün birinde Tabduk Emre’ye bir neş’e geldi, hallendi. Meclisinde **Yunus-ı Guyende** adlı bir şair vardı. Ona;

‘Söyle’ dedi.

O, mırın kırın etti, söylemedi. Tabduk;

‘Yunus!’ dedi, ‘Sohbet et, şevkimiz var, işitelim.’

Yunus gene söylemedi. Bu sefer Tabduk, Yunus Emre’ye döndü;

Hünkâr’ın nefesi yerine geldi, vakit tamam oldu, o bağınenin kilidini açtı, nasibini verdik, hadi söyle’ dedi.

Hemen Yunus Emre’nin gözünden bir perde kalktı, söylemeye başladı. Söylediği nefesler, büyük bir divan oldu.”³

³. Abdülbaki Gölpınarlı, *Vilâyetname, Menakıb-ı Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli*, İstanbul, 1990, s. 47-48.

Burada sözü edilen Sivrihisar ve Sarıköy, hemen belirtelim ki, Eskişehir Sivrihisar ve Sarıköy değildir. Bu, araştırmacıların “*Acaba, Türkiye’de aynı özellikte bir yer daha var mıdır?*” diye akıllarına getiremedikleri **Aksaray’daki Sivrihisar** ve onun kuzeyindeki Sarıköy bugünkü ismiyle **Sarıkaraman** köyüdür.

Sivrihisar Köyü ve Kalesi

Sivrihisar köyü, Aksaray ilinin Gelveri bucağına bağlı, buraya 5 km mesafede bir köydür. 27 haneye sahip olup, Aksaray’a 55 km mesafededir. Halkı Selanik muhaciridir. Bugün altyapı tesisleri bakımından çok geridir, fakat geçmişte önemli bir merkez olduğu kesin.

Köyün kuzeyinde ve hemen üstünde **Sivrihisar Kalesi** (Halk, “kale” diyor.) bulunmaktadır. Köy, bu kalenin eteğindedir. Sivrihisar Kalesini tetkik etmek için, buraya 1983 Eylülünde bir ekiple gittik. Ekipte Etnografya Müzesi Müdürü Osman Aksoy, Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkan Yardımcısı Hayrettin İvgin, Arkeoloji Asistanı İsmail Hakkı Beyoğlu, Yunus Emre hakkında bir hayli emek vermiş olan Kırşehirli Ekrem Kültepe ile birlikteydik. Osman ve İsmail Hakkı Beyler, Kele’de **Horasan harcı** kullanıldığını, muhtemelen önceki yapıya ilâveler yapıldığını söylediler. Kale, bugün harabe durumdadır.

Kale'nin içinde aşağılara doğru inen gizli yolun ağzı / kapısı durumunda bir delik bulunmaktadır. Bu yeraltı yolu, Damlacık denilen pınara kadar kadar iniyormuş. İniyormuş diyoruz, çünkü Gelveri-Sivrihisar yolunun yapılışında atılan dinamitlerle iyici kapatılmış.

Çalışmalarını ve eserlerini takdirle karşıladığımız İbrahim Hakkı Konyalı, Sivrihisar'ın geçmişi hakkında önemli bilgiler vermektedir:

“Sivrihisar, Eyüphanisar ile Niğde arasında büyük bir kale idi. birçok asi Türk kuvvetleri oraya sığınmıştı. Mücirü'd-din, bu kale üzerine yürüdü. İki yıldan beri yağma ve çapullarla vilâyet halkını perişan bir hale koyan bu eşkıyayı da yola getirmek istiyordu. Asiler Naib ve Sutay için atlar gönderdiler. Fakat Mücirü'd-din aldırmadı. Vilâyet halkının hayat ve emniyetini korumak cibetini düşündüğü için Tanrı da kendisine yardım etti. Bu kaleyi zapt ve eşkıyadan temizledi. Hisarı harap bir hale getirdikten sonra Aksaray'a geçtiler. (Müsameretü'l-Ahbar)

Sivrihisar kalesinde bu topraklardan gelip geçen bütün milletlerin payı vardır. Bu kalenin Hititler'in Kapadokyalılar'ın, Romalıların Bizanslıların ve hatta İranlıların faydalandıklarında hiç şüphe yoktur.”⁴

Kale isyancıların sığınmasına çok elverişli olduğu için, birtakım çarpışmalara sahne olmuştur. 1285 yıllarında **Sultan Gıyaseddin** (III. Keyhusrev) burayı annesi **Argun Han**'a tahsis etmiştir. Daha sonra buraya

⁴. İ. Hakkı Konyalı, *Aksaray Tarihi*, C. I, İstanbul, 1974, s. 1067.

Moğollar sahip olmuştur. Geçmişte çok önemli bir yerleşme merkezi olan Sivrihisar Kalesi, günümüzde artık eski şöhretini yitirdiği için kimsenin dikkatini çekmeyecek kadar unutulmuştur.

Sarıkaraman

Vilâyetname’de sözü edilen **Sarıköy**, bugün Aksaray Ortaköy ilçesine bağlı olan **Sarıkaraman** köyüdür. Ortaköy’e 20 km. mesafededir. Köy, beş ayrı yerleşme merkezinden oluşur: Sarıkaraman, Beşağıl, Sarıkaya, Ayvazlı, Aşağı Mahalle.

Köy, adını ilkinden alır. Kelimenin sonundaki “Karaman” ibaresi sonradan ilâve edilmiştir. Bölgede “sarı” ismi çok yerde kullanılmaktadır. Meselâ, köy halkı arasında yaygın olan soy isimlerden Sarı’dır. Bu, diğer soy isimlerin arasında % 30 kadardır. Civarda Satansarı, Sarıyahşi, Sarıhasanlı, Sarıağıl gibi önemli yerlerin bulunması dikkatimizi çekmektedir. Sarıkaraman köyü, Bozdağ’ın güney ve güneybatı yamacına kurulmuştur. Köyde hayvancılık ve ziraat gelişmiştir.

Ziyaret Tepe ve Yunus Emre

Sarıkaraman köyünün kuzeyinde, 4 km mesafesinde halkın “**Ziyaret Tepe**” dediği mevki bulunmaktadır. **Yunus Emre**’nin türbesi, işte bu tepe üzerindedir. Halk, yüzyıllardır burada yatanı Yunus

Emre bilir. Türbe, şu anda Ortaköy'ün Kırşehir sınırındaki son köyü olan Reşadiye arazisindedir. Reşadiye arazisi, daha önceleri, Sarıkaraman köyü yaylaları arasında idi.

Ziyaret Tepe'nin rakımı 1267 m'dir. Türbenin çevresinde, burada daha önceleri evlerin ve zikir yerlerinin bulunduğunu gösteren duvar kalıntıları vardır. Türbe üzerinde hiç bir kitabe yoktur. Fakat 1944 yılına kadar mevcut olduğu ileri sürülür. Bu konuda Refik Soykut şu bilgileri vermektedir:

“Neşehir'in Nar kasabasına şaraphane yapıldığı 1944 yılında aslen Sulhanlı (Ulupınar)'dan olan Mehmet Cingi ile kardeşi Sami Cingi de (İkisi de mühendis imiş.) burada faaliyet gösterirler. Aldıkları krom madeni arasında mezardan çıkardıkları yazılı taş da götürürler. Ekrem Kültepe'ye göre bu taş, herhalde Konya'ya götürülmüş olabilir.”⁵

Şimdiki türbe yapılmadan önceki türbe yaklaşık 12 m²'lik olup oda şeklindeydi. Batı ve güney duvarları düz, diğer duvarlar ise dairemsi şekilde birleşiyordu. Yunus'un yattığı yer, girişte sağda kibleye düşen köşede idi. Türbenin batısında bir badem ağacı, kible tarafında da halkın dilek bezi bağladığı bir çitlembik bulunmaktadır. Türbeye giriş, güneybatı yönünde idi ve üstü açıktı. (Halk bir türlü örtü tutturamamış.) Birkaç ağaç ile kapatılmaya çalışılmıştı.

⁵. Refik Soykut, *Hedef Dergisi*, Yıl 3, S. 34, Ankara, 1981, s. 18.

1982 yılında A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Paleoantoloji Anabilim Dalınca türbede yatanın kemikleri üzerine yapılan inceleme sonucu yazılan raporda bizim için oldukça önemli sayabileceğimiz bulgular ortaya konulmuştur. Raporun bir bölümünde şu bilgiler yer almaktadır:

“ Kültür ve Turizm Bakanlığının 3 Eylül 1982 gün ve 18-18 sayılı, ayrıca eski eserler ve müzeler Genel Müdürlüğüünün 13 Eylül 1982 gün ve 02.3 (06) 7091 sayılı yazı ve onayları gereğince, Kırşehir merkez ilçe köylerinden Sulhanlı (Uluşınar) köyü yakınlarındaki 1267 rakımlı Ziyaret Tepe’de yetkili resmi ve bilim kurulu tarafından açılan Yunus Emre’ye ait olduğu söylenen mezarıdan alınmış 12 parça kemik, bilimsel incelemesi yapılmak üzere Emekli Albay Refik H. Soykut tarafından Anabilim Dalımıza getirildi.

Söz konusu olan 12 kemikten 11 adedinin insana ve bireye ait olması, morfolojik yapılarının benzerliği bakımından kuvvetle muhtemeldir. Diğer kemiğin bir keçiye (adak hayvanı) ait olduğu, bu konunun uzmanı olan arkadaşlarımız tarafından belirtilmiştir.

.....

*1.Femur (ıyluk kemiği) ’a ait olan 2 parça yapıştırılarak aynı kemiğe ait olduğu görülmüştür... Özellikle linea asperanın çok belirgin ve çıkıntılı oluşu, kemiğin **sağlam ve iri yapılı erişkin bir erkeğe ait** olduğunu göstermektedir....*

2. Talus (aşık kemiği): Kemiğin Caput tali, Collum tali ve Processus posterior kısımlarının bazı yerleri kopmuş ve kayıptır.. Collum talus'un üzerinde tibia'nın oluşturduğu iz (çömelme faseti) mevcuttur ve **kemiğin ait olduğu ferdin çömelme alışkanlığı olduğunu göstermektedir...**⁶

Burada dikkatimizi çeken nokta, kemiklerin çömelme alışkanlığı olan bir erkeğe ait olduğunun ortaya çıkmasıdır ki, Yunus bu özellikleri taşıyan birisidir.

Halk, buraya senenin belirli günlerinde yağmur duasına gelir. Türbedeki Yunus Emre, bazan kişilerin gözüne gözüdür. Ekrem Kültepe'nin bu konudaki tespiti şöyledir:

“... Sebzeleri sulayım diye uğraşırken, akşam oldu. Korkmağa başladım. Bildiğim sureleri hem okuyor, hem de işimi bitireyim diye, acele acele çalışıyordum.

Ziyaret Tepe'den aşağı doğru, benim bulunduğum tarafa bir insan geliyor. Önce iyice baktım, tanıdığım bir kimse değildi. Sırtında kıldan dokuma bir şal vardı. Sarı benizli, elmacık kemikleri çıkık, sakalı beyaz, fakat kısa, yetmiş yaşlarında, elinde bir asası var. Şu taşın yanına kadar geldi.

-Kızım korkma ben buradayım, işini bitir, dedi ve taşın yanına durdu.

⁶ Refik Soykut, *Emrem Yunus, Abiliği-Kültürü-Yurdu*, Ankara, 1982, s. 102-103.

-Baba kimsin, nereye gidiyorsun? Akşamleyin buyur bize gidelim, işimi bitirince, dedim.

-Sağol kızım. Ben bir yere gitmem, buradayım, dedi ve devam etti. Sen ne zaman gelirsene yavrum, ben buradayım.

-Baba kimlerdensin, adın ne, diye sordum.

-Ben Ziyaretliyim. Adım Yunus Emre, dedi.

İşim bitinceye kadar, o taşın yanında durdu. Ben de işimi bitirdim,

-Allah razı olsun, dedim.⁷

Kitaplarda sözü edilen batın topunun atılması da yaşayan vatandaşlar tarafından yemin billah anlatılır. Ayrıca buraya çocuğu olmayanlar yahut olup yaşamayanlar, yağmur ve bolluk bekleyenler, hayatta muvaffak olmak isteyenler hülasa her türlü dileği olanlar ziyarete gelirler. Doğan erkek çocuklarına *Yunus*, *Dede Yunus*, *Emre* gibi isimler konulur. Gerçekten de Sarıkaraman halkının isimleri arasında sözünü ettiğimiz isimler belli bir yekun tutacak derecede fazladır.

Ziyaret Tepe çevresinde şu anda yok olan bir **Zaviye Köyü** vardı. Yeri hâlâ bellidir. Reşadiye halkı evlerini yaparken, kalıntının taşlarından istifade etmişler. Tepenin eteğinde Yunus Emre'nin **Çile Damı** bulunmaktadır.

⁷. Ekrem Kültepe, İlimiz Kırşehir Gazetesi, 24 Haziran 1982.

Çile Damı ile ilgili olarak Refik Soykut Bizlere şu bilgileri vermektedir:

“Ziyaret Tepe’nin hemen doğu eteğinde, kuru dereyi geçince düzlükte, iç ölçüleri 3.5 X 3.7 m. olan tonoz kubbeli, Horasan barçlı, epeyce yaşlı, harap bir yapı bulunuyor. Yaklaşık 110 cm. kalınlıktaki duvarları bir hayli dökülmüş, tonoz kubbe delinip çatlamış, nerede ise çökecek. Batıya dönük bir kapıdan ayrı hiçbir pece-penceresi yok. İçi ve çevresi epeyce dolmuşa benziyor.

Köylülerin anlatımına göre, çok eskiden kalma bu yapıyı Yunus, bir süre çile damı olarak kullanmış. Ondan sonraki zamanlarda, dervişler burada toplanmışlar, zikir etmişler, riyazete çekilmişler, çile doldurmuşlar. Zaman zaman eşkıyalar da barınmak istemiş ama, onlara tekin gelmemiş, tutunamamışlar.”⁸

Yunus’un makamı ne gariptir, Aksaray ile Kırşehir sınırının bulunduğu yerdedir. Bu yüzden onun Kırşehir’de yattığını da ileri sürerler. Edindiğim bilgiye göre türbe Reşadiye köyü sınırındadır. Yani Aksaray Ortaköy’e aittir. Kırşehir veya Ortaköy’e ait olup olmaması meselenin başka bir boyutu. Bizi ilgilendiren burada yatan kişinin kimliğidir ve biz de bunu açıklığa kavuşturmaya çalışıyoruz

⁸. Refik Soykut, a. g. m., s. 18.

Tapduk Emre ve Tapduk Köyü

Yunus Emre'nin yanında kırk yıl çile doldurduğu Tapduk Emre'nin makamı da aynı coğrafi bölgede bulunmaktadır. Tapduk Emre bugün kendi adıyla bilinen Tapduk köyünde yatmaktadır.

Tapduk köyü, Aksaray'ın 34 km. kuzeyindedir. Tapduk Sultan'ın burada yatmasından ve vaktiyle onun tasarrufu altında olduğundan dolayı, bu ismi almıştır. Eskiden "Oflagu" denirdi. Beştepe dağının eteklerinde kurulmuştur. Tepede meşelerin bulunması bize, Yunus'un şeyhine getirdiği meşeleri hatırlatıyor.

Tapduk Emre hakkında bilgilerimiz, maalesef çok azdır. Vilayetname'de bir nebze olsun bilgi bulabilmekteyiz.

"Rum erenleri, Hacı Bektaş-ı Veli'ye gidecekleri vakit, Emre'ye *Haydi*' dediler *'Sen bizimle gel'*. Emre çok kuvvetli bir erdi. *'Dost divanında bütün erenlere nasib üleştirilirken, Hacı Bektaş adlı er görmedik.'* dedi, Hacı Bektaş'a gitmedi. Hacı Bektaş'a, Emre'nin sözünü haber verdiler. Hünkâr Sulucakarahöyük'te, Kadıncık Ana'nın evine yerleşince, her taraftan muhip, mürid gelip ıhtırlmaya başlandı. Hünkâr Saru İsmail'i gönderip Emre'yi çağırttı. Emre, yanına gelince Hacı Bektaş; *'Siz'* dedi, *'Dost divanında erenlere nasib üleştirirken Hacı Bektaş adlı bir kimse görmedik.'* demişsiniz. *'O nasib üleştiren elin*

nişanesi vardır. Onu da bilir misiniz?’ Emre; ‘O divanda yeşil bir perde vardı.’ Dedi. ‘Onun ardından bir el çıktı, bize nasib ileştirdi. O elin avucunda latif, yeşil bir ben vardı. Şimdi bile görsem tanırım.’ Hacı Bektaş elini açtı. Hacı Bektaş’ın avucunda, o güzelim yeşil beni görür görmez, üç kere; *‘Tapduk Hünkârım’* dedi. Bundan sonra adı Tapduk Emre oldu. Emre başındaki tacı çıkartıp Hünkâra teslim etti. Hankâr, tacını tekbirleyip giydirdi. O da izin alıp makamına döndü.”⁹

Türkiye’de **Tapduk** isminde yerleşme merkezlerinde iki tane olması (Diğeri Edirne’nin Havsa ilçesinin 15 km. kadar doğusunda bir köyün adıdır.) ve bunlardan birinin Hacı Bektaş’a yakın olması tesadüf müdür?

Tapduk Emre, bugün köydeki caminin minberi karşısında yatmaktadır. Cami yapılmazdan evvel burası bir külliye imiş, fakat kendiliğinden yıkılmıştır. Camie girerken tabaka halinde, daire şeklinde tahminen 2.5 m. Çapında, üstü düz bir taş mevcuttur. Bu taş Tapduk Emre’nin müritleriyle birlikte yemek yediği *Yemek Taşı*dır. Ayrıca Tapduk’un insanlara ilahi yolla şifa verdiği, sapı ve tokmağı ağaç olan *Şifa Tokmağı* da buradadır.

Eldeki bilgiler burada yatanın Tapduk Emre olduğunu göstermesine rağmen, İbrahim Hakkı Konyalı,

⁹. Abdülbaki Gölpinarlı, Vilâyetname, s. 21.

Başbakanlık Arşivinde 455 numarada kayıtlı bir deftere dayanarak burada yatanın Yunus Emre'nin şeyhi Tapduk Emre değil de, Derviş Tapduk olduğunu ileri sürer. Belgede şu bilgiler yer almaktadır:

“Bu köy Derviş Tapduğ'un evladının tasarrufundadır. Elllerinde Karamanoğlu İbrahim Bey'in ve Şehzade Cem Çelebi'nin, Şehzade Abdullah Çelebi'nin mektupları (beratları) vardır. Saltukzade Derviş Tapduk, bu köyde bir zaviye yapmıştır. Bu köyün geliri ile bu zaviyeyi ihya edermiş. Şimdi evladı ihya ediyorlar. Eskiden beri kimseye rüsum vermiyorlar.”¹⁰

Konyalı, öteden beri Yunus Emre'nin Karaman (Larende)'da olduğunu savunmuştur. Sanırsız bu yüzden verdiği belge üzerinde fazla zahmet etmemiştir. Konyalı'nın belirttiği ve burada adı geçen Karaman beylerinden II. İbrahim'dir. Bu bey, 1433-1460 yıllarında Osmanlı Devleti bünyesinde idarecilik yapmıştır. Hâlbuki Tapduk Emre, mahmut Bey oğlu bedreddin İbrahim Bey zamanını idrak etmiştir.¹¹ Sözü edilen berat

¹⁰ İ. Hakkı Konyalı, Aksaray Tarihi, C. 2, İstanbul, 1974, s. 2085.

¹¹ Bu konuda İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi adlı eserinde (İTK Basımevi, C. I, Ankara, 1972, s. 45.) şöyle yazıyor: “Güneri Bey'den sonra Karaman Beyliği, kardeşlerden Mahmud Bey'e geçmiş ve 1307 veya az daha sonra vefatı üzerine, aile arasındaki birlik sarsılmış, Mahmud'un iki oğlu Burhaneddin Musa ve Bedreddin İbrahim Beyler arasında ihtilaf çıkmış ve bu münasibetle Karaman Beyliği üzerinde Memluk sultanlarının te'siri görülmüştür. Bedreddin'den sonra yerine oğlu Halil Bey Karaman beyi olmuştur. Halil Bey'in H.745 / M.1344 tarihli Larende vakfiyesine göre bu tarihlerde hükümdar olduğu anlaşıyor.”

ilk defa ne zaman, kim tarafından verilmiştir? Belki de adı geçen II. Değil I. İbrahim'dir! Tabduk Emre'ye verilen berat, daha sonra Şehzade Cem Çelebi ve Şehzade Abdullah Çelebi tarafından da onun ahvadına verilmiştir. Hülâsa, Tapduk köyünde yatan Derviş Tapduk, Tapduk Emre, Tapduk sultan olarak da zikredilen Yunus'un şeyhi Tapduk'tur.

Yunus'un Dili ve Kırşehir

XIII. ve XIV. yüzyılda **Kırşehir**, önemli bir kültür merkezi idi. **Hacı Bayram Veli** (1208-1271), **Gülşehri** (XIII-XIV. yüzyıl) **Ahi Evren** (Öl. 1261), **Âşık Paşa** (1272-1333) bu çevrede faaliyet göstermişlerdir. Ayrıca Konya'da mânâ âleminin sultanı Mevlânâ Celâleddin Rûmî (1207-1273)'nin de bu yüzyılda yaşadığını unutmayalım.

Gönül ordusunun kumandanı Yunus Emre (1240/41- 1320/21)'nin bu çevrede yaşadığına şüphemiz yoktur. Şöyleki; Yunus'un şiirlerinde kullandığı dil, Âşık paşa ile Sultan Veled'in kullandığı dil ile aynıdır.¹² Demek oluyor ki, Mes'eleye dil açısından bakıldığında da Yunus bu bölgenin insanı olduğu ihtimali kuvvetlenmektedir.

¹² Abdülbaki Gölpınarlı, *Yunus'un Dili, Yunus Emre ve Tasavvuf*, s. 113-118.

Sarıkaraman; Hacı Bektaş

Başta hikâyesini verdiğimiz Yunus'la ilgili bölümde, Yunus'un öküzüne alıç yükleyip –ki konu ettiğimiz bu bölgede hâlâ çok sayıda alıç ağaçları vardır– Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin yanına, köyü Sarıkaraman'dan kalkıp gitmiştir. Bu mesafe düz hatla 34 km.'dir. Beri taraftan Konya Karaman'ın Sulucakaraöyük (Hacı Bektaş)'e mesafesi 240 km., Eskişehir'deki Sarıköy'ün mesafesi ise 275 km.'dir. O devrin imkânlarıyla kağnı arabasıyla her iki mesafeden de Hacı Bektaş'a gitmek, en iyi ihtimalle bir ay gibi zamanı gerektirir. Bilindiği gibi alıcın, dalından koparıldıktan sonra kısa sürede yenilmesi gerekir. Kağnıya istif edilmiş alıçların tazeliğini koruması bu zaman zarfında mümkün değildir. Bu duruma göre, Yunus'un Karaman'dan yahut Eskişehir'den Hacı Bektaş'a gitmesini düşünmek bize biraz mantık dışı gelmektedir.

Yunus, Hünkâr Hacı Bektaş'ın verdiği buğdayı yükleyip köyüne dönmek için yola koyulur.. Bir yandan yol alırken, bir yandan da düşünür. Köyün alt başındaki hamamın yanına gelince “nefes” almadığına pişman olur, geri döner. Dönmeye karar verdiği köy, Hacı Bektaş değildir. Zira o kadar ısrara rağmen buğdayda karar kıldığı ve birkaç yüz metre sonra vazgeçtiği düşünülemez. Kafasını toplaması ve düşünmesi için mesafe gerekir. **Vilâyetname**'de zikredilen yer Hacı

Bektaş'ın güneyinde ve buraya 16 km. uzaklıkta **Gümüşkent** (Eski ismi: Salanda) köyüdür. Sözü edilen hamam bugün bile durmaktadır. İşin en önemli tarafı; burası Hacı Bektaş'ın güneyinde yani Sarıkaraman köyü istikametindedir, batı istikametinde, yani Eskişehir istikametinde değildir.

Yunus Emre-Tapduk Emre

Yunus'un şeyhi Tapduk Emre'nin bu bölgede yattığını söylemiştik. Yukarıda bahsettiğimiz Ziyaret Tepe ile Tapduk Köyü'nün mesafesi düz hatla 22 km.'dir. Tapduk'un makamı aynı zamanda Hacı Bektaş'a ve Aksaray Sivrihisar'a 41 km.'dir. Şiirlerinden öğrendiğimize göre Yunus, gezdiği yerlerde Tapduk Emre'nin tasavvufi görüşünü anlatmıştır:

*Vardığımız illere, şol safa gönüllere
Halka Tapduk mânâsın saçtık elhamdülillah*

Sonunda, şeyhinin yanına gelmeye karar verir. Niyeti, artık ondan ayrılmamaktır.

*İndük Rum'u kışladık, çok bayr u şer işledük
Uş bahar geldi girü, göçtük elhamdülillah*

*Ne yürüyem ne hod irem, ne uzak sefere varam
Çün dostu bunda buldum, ayruk neye seferim var*

Sonuç itibariyle, Tapduk ile Yunus birbirlerine çok yakın yerlerde yaşamış ve ömürlerini tamamlamışlardır.

Yoksul Yunus

Yunus ömrünü Sarıkaraman'da tamamlamıştır.. Çiftçilikle uğraşmıştır. Öyle iddia edildiği gibi, çiftlik sahibi ve varlıklı biri değildir. Burası, önceden de söylediğimiz gibi, verimli bir arazidir. Bunu kendisi de şiirlerinde açık açık dile getirmiştir. Halbuki Eskişehir'deki Sarıköy'ün çıplak tepeleri, çorak bir vadisi vardır. Bunun yanında orada yatan bizim *Yoksul Yunus* değil tersine mal-mülk sahibi, varlıklı *Yunus Emir Bey*'dir.

Bir şiirinde evli olduğunu söyleyen Yunus'u, ömrünün belli bir döneminden sonra yerleşik hayatı seçmiş biri olarak görürüz.

Bunda dahi virdün bizce, ol buriyi cüft ü balal
Andan dahi geçti arzım, azmüm sana kaçmağ içüm

Onun gurbette öldüğünü ileri sürenler, şiirlerinde bu ve buna benzer ifadeleri göz önüne almak durumundadırlar.

.....

Yunus'un yattığı yer hakkında en doğru teşhisi 1966'da Prof. Dr. Şehabeddin Tekindağ koymuştur. Tekindağ, Türk Yurdu'nda birtakım tezler ileri sürdükten sonra şunları söylemektedir:

“... Onun yattığı yeri Karaman'da yahut Eskişehir'de değil, divanda isimleri geçen şehirlerde,

meselâ Konya veya Kayseri’de aramak en doğru harekettir kanaatindeyiz.”¹³

Fakat bu sözlere ehemmiyet veren olmamıştır. İleri sürülen tezler de yabana atılacak cinsten değildir. Sözgeşi, Risaletü’n-Nushiyye’deki bir mısraa dayanarak, onun Eskişehir’de ömrünü geçirmediğini iddia eder.Yunus;

Gah bir gazî olam, Efreng ile ceng eyleyem

derken, gayr-ı müslimlerle savaşmak istediğini bildirir. Eskişehir gibi Tekfurlara yakın bölgede yaşayan bir insan bunları söyleyemez. Bu sözler Anadolu’nun daha içlerinde yaşayan birisine aittir. Bu demektir ki, Yunus, Tekfurlara sınır olan bölgede yaşamamıştır.

Tekindağ ayrıca Konya, Niğde ve Kayseri’de oynanan ve eski bir Türk oyunu olan **çevgandan** söz eder. Yunus’un da şiirlerinde çevgana yer vermesine dikkati çeker:

Kim ala bu topu çevganımızdan

Top uran meydana çevgan benümdür

Ele çevgan almadın, meydan arzu kılarsın

Erenler meydanında yuvarlanır top idim

Padişah çevganında kaldım ise ne oldu

¹³ Şehabeddin Tekindağ, “Yunus Emre Hakkında Araştırmalar”, *Türk Yurdu;Yunus Emre Özel Sayısı*, İstanbul, 1966, s. 174.

Yukarıdan beri ortaya koyduğumuz tespitler bize göstermektedir ki, Yunus Orta Anadolu’da mekan tutmuştur ve mezarı da yine Orta Anadolu’da büyük ihtimalle Aksaray Ortaköy’dedir. Nitekim XVIII. Yüzyıla ait bir yazma eserdeki ifadeler bizim bu düşüncemizi teyit etmektedir. Eserde geçen; “*Şimdi merkad-i şerifleri Sivribisar kurbında mevludı olan Aksaray’a yakındır.*”¹⁴ ifadeleri iki yüz yıl önceden bize Yunus’un yattığı yerin burası olduğunu söylemektedir.

Öyle sanıyoruz ki, ileride bu bölge ile ilgili çalışmalara daha fazla ağırlık verilirse, farklı ipuçları da elde edilecektir.

Bizlere düşen, hiçbir zaman duygularımıza kapılarak gerçeği aramak olmamalıdır. Zira duygu, aklın önüne geçtiğinde gerçekten uzaklaşmak da kaçınılmazdır.*

¹⁴ Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi, Yazma no. 714, varak 128.

* Bu yazı Halk Kültürü 1984 / 2, (İstanbul 1984, s. 41-54)’de Yunus Emre Niğde Ortaköy’de Yatıyor başlığı ile yayımlanmıştır.

YUNUS'TAN BEYİTLER*

* Kaynak: Mustafa Tatçı, *Yunus Emre Divanı- Tenkitli Metin*, Ankara,1990.

Her davadan geçen kişi Hak'tan yana uçan kişi
Aşk şarbın içen kişi gâh esrik gâh mestan ola

Örmez misin sen arıyı er bir çiçekten bal eder
Sinek ile pervanenin yuvasında bal olmaya

Âşıkların halini âşık olanlar bilir
Aşk bir gizli hazinedir gizli gerektir esrar

Etmış iki millete birlik ile bakmayan
Halka müderris ise hakikatte asidir

Akar yaşım sele benzer ömür geçer yele benzer
Güler yüzün güle benzer ne bilsin geçe bu çağlar

Aşktır âşıklar dermanı aşktan hâsıldır muradı
Aşksız kişinin sohbeti aşksız kişiye benzer

İşitin ey yarenler aşk bir güneşe benzer
Aşkı olmayan gönül benzetsen taşa benzer

.....

İlim ilim bilmektir ilim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsen ya nice okumaktır

Okumaktan mana ne kişi hakkı bilmektir
Çün okudun bilmezsin ha bir kuru emektir

Yunus Emre der hoca gerekse var bin Hacc'a
Hepisinden iyice bir gönüle girmektir.

.....

Ey dost senin aşkın odu ciğerim pare baş olur
Aşkından yanar yüreğim yandığım bana hoş gelir

Aşkın oduna yandığım ağlamak olduğu güldüğüm
Dost sana razı kıldığım münkirlere savaş gelir

.....

Yunus eğer derviş isen terk eyle küllî dünyayı
Dünya eğer uçmak ise dervişlere zindan olur.

.....

Söz ola kese savaşı söz ola kestire başı
Söz ola ağlı aş bal ile yağ ede bir söz

Kişi bile söz demini demeye sözün kemini
Bu cihan cehennemini sekiz uçmak ede bir söz

.....

Dünyaya gelen göçer bir bir şerbetin içer
Bu bir köprü gelir geçer cahiller onu bilmez

Gelin tanış olalım işi kolay kılalım
Sevelim sevilelim dünya kimseye kalmaz

Ben bir kitap okudum kalem onu yazmadı
Mürekkep eyler isen yetmeye yedi deniz
.....

Düşmüş idik O kaldırdı birliğin bize bildirdi
İçimize aşk doldurdu dürüst oldu divanımız

Sorar isen dost nerdedir nerde istersen ordadır
Hem gönülde hem candadır hiç kalmadı gümanımız
.....

Yetmiş iki millete kurban ol âşık isen
Tâ âşıklar safında imam olasın sadık

Sen Hakk'a âşık isen Hak sana kapı açar
Ko seni beğenmeyi varlığın evini yık
.....

Aşksızlara verme öğüt öğüdünden alır değil
Aşksız âdem hayvan olur hayvan öğüt bilir değil

Ten fanidir can ölmez çün gitti geri gelmez
Ölür isen ten ölür canlar ölesi değil
.....

Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil

Can odur ki Hakk'a ere ayak odur yola gire
Er odur alçakta dura yüksekte bakan göz değil
.....

Benim dilim kuş dilidir benim ilim dost ilidir
Ben bülbülüm dost gülümdür bilin gülüm solmaz benim

Ben gelmedim dava için benim işim sevgi için
Dostun evi gönüllerdir gönüller yapmaya geldim
.....

Bir nicenin belin bükür bir nicenin mülkün yıkar
Bir nicenin yaşın döker var gücünü üzer ölüm

Ten nedir dostun yoluna ben onu terk etmeyem
Dost cemalin görmeye gel canı kurban edelim

Bu fena mülkünde ben nice hayran olam
Nice bir handan olam ya nice giryan olam

Gördüm bu dünyayı seyr ettim ya bugün ya yarın gittim
Ben burada eğlenmezem burada bitmez işim benim

Soğulmuş şu kara gözler belirsiz olmuş ay yüzler
Kara toprağın altında gül deren elleri gördüm

Bu nefis ile dünya fani pes dünyaya gelen hani
Aldatın ey dünya beni işlerinden bîzar oldum

Gelin bugün yanalım yarın yanmamak için
Ölelim ölmez iken yine ölmemek için

Senlik benlik terk edip yokluk evine girip
Aşktan için esriyip varlık terk eder misin

Sermayemiz bir can idi onu dahi aldı bu aşk
Ne sermaye var ne dükkân pazara neye varayım
.....

Al gider benden benliği doldur içime senliği
Burda iken öldür beni varıp orda ölmeyeyim

Ko ben yanayım tüteyim dost bahçesinde yeteyim
Bir gül olayım biteyim açıluban solmayayım

Aşktır bu derdin dermanı aşk yoluna verdim canı
Miskin Yunus der Yâ Ganî bir dem aşksız kalmayayım
.....

Canlar canını buldum bu canım yağma olsun
Assı ziyandan geçtim dükkânım yağma olsun

Ben benliğimden geçtim gözüm hicabın açtım
Dost valsına ulaştım gümanım yağma olsun

Benden benliğim gitti hep mülkümü dost tuttu
Lâ-Mekan kavmi oldum mekânım yağma olsun

Yunus ne hoş demişsin bal u şeker yemişsin
Ballar balını buldum kovanım yağma olsun
.....

Hey yârânlar hey kardaşlar nice edeyim n'edeyim ben
Sen benim kulum değilsinder olursa n'edeyim ben

Zelil mağbun kala başım orda hiç dinmeye yaşım
Mahşer günü içim dışım nâr olursa n'ediyim ben
.....

Söyler dilim ağlar gözüm gariplere göynür özüm
Meğerki gökte yıldızım şöyle garip bencileyin

Ey bizimle yâr olup dostu giden gelsin beri
Yok eyleyip kendözün can terk eden gelsin beri

Mecnun oluban yürüyem yüce dağları bürüyem
Mum oluban eriyem yanam hey dost deyü deyü

Kuru idik yaş olduk ayak idik baş olduk
Kanatlandık kuş olduk uçduk elhamdülillah

Razıyım ol oda ben günde bin kez yanar isem
Gör nice can feda kılar şem önünde pervane

Gönül sultan hâkim can cümle iş ona kurban
Dil dahi bir tercüman yürür kudret içinde

Evvel kapı şariat geçse ondan tarikat
Gönül evi marifet aşk hakikat içinde
.....

Sagır işitmez sözü gece sanır gündüzü
Kördür münkirin gözü âlem münevver ise

Gönül Çalab'ın tahtı Çalap gönüle baktı
İki cihan bedbahtı kim gönül yıkar ise

Sen seni ne sanırsan ayruğa da onu san
Dört kitabın manası budur eğer var ise
.....

İkrar erin yâridir varsa uçmak yeridir
Pahlı uçmak görmeye yüz bin gözü var ise

Ekmek yiyip tuz basmak o namertler işidir
Ekmek onu komaya tuzun hakkı var ise

Çok söz hayvan yüküdür az söz erin görküdür
Bilene bir söz yeter canda gevher var ise
.....

Bir isen birliğe bak ikiye elden bırak
Bütün mana bulasın sıdk u iman içinde

Girdim gönül şehrine daldım onun bahrine
Aşk ile seyrederken iz buldum can içinde

Yunus senin sözlerin nişandır bilenlere
Söyleyeler sözünü devr-i zaman içinde
.....

On sekiz bin âlem halkı cümlesi bir içinde
Kimse yok birden artık söylenir dil içinde

Yunus sen diler isen dostu görem der isen
Ayandır görenlere işte gönül içinde
.....

Bu dünyanın misali benzer bir değirmene
Gaflet onun sepeti bu halk öğünen una

Dünya bir değirmendir ol Çalab'a fermandır
Azrail'dir demişler ol unu öğüdeneye
.....

Halimize haldaş ol yolumuza yoldaş ol
Müşkilin beyan olsun baş indir ulumuza

Bir kuş olup uçmak gerek bir kenara geçmek gerek
Bir şerbetten içmek gerek içenler ayılmaz ola
Kişi âşık olmak gerek maşukayı bulmak gerek
Aşk oduna yanmak gerek kimse onu bilmez ola

Adımız miskindir bizim düşmanımız kimdir bizim
Biz kimseye kin tutmazız kamu âlem birdir bize

Dünya haramdır haslara lâkin haramdır hamlara
Bu dünyayı dost tutmazız o dünya murdar bize
.....

Aşk yağmuru damlası gönül göğünden damlar
Sevgi yeli götürür yağmuru ayaz ile

Çok ceht edip istedim yeri göğü aradım
Hiç mekânda bulmadım buldum insan içinde

Nefsine muhalif kişi durmaz akar gözü yaşı
Bunda nefse uyan kişi dalmaz kevser göllerine

Dert âşıklar dermanıdır dertli âşıklar ganîdir
Kadir ü kudret ünüdür işiten der avazımı
.....

Bin kez Hacc'a vardın ise bin kez kaza kıldın ise
Bir kez gönül yıktın ise gerekse yüz yıl yol doku

Gönül mü yeğ Kabe mi yeğ eyit bana akı eren
Gönül yeğdir zira ki Hak gönülde tutar durağı

Şunlardır çoktur malları gör nice oldu halleri
Son ucu bir gömlek giymi onun da yoktur yenleri

Hani o şirin sözlüler hani ol güneş yüzlüler
Şöyle gaip olmuş bunlar hiç belirmez nişanları

Gözlerini giryan eder ciğerini büryan eder
Gönülleri hayran eder aşk eseri olan kişi

Menzili ırak bu yolun bu yola kim varası
Müşkili çok bu halin bunu kim başarası

Her kim bize taş atar ise güller nisar olsun ona
Çerağma kast edenin Hak yandırsın çerağını
.....

Ne varlığa sevinirem ne yokluğa yerinirem
Aşk ile avunuram bana seni gerek seni

Sofilere sohbet gerek ahilere ahret gerek
Mecnunlara Leyla gerek bana seni gerek seni
.....

Biz sevdik âşık olduk sevildik maşuk olduk
Her dem yeni doğarız bizden kim usanası
.....

Benim varım hep sen idin canım içinde can idin
Hem sen bana sultan idin ah n'edeyim gönül seni

Birgün ola sensiz kalam kurda kuşa öğün olam
Çürüyüben toprak olam ah n'edeyim gönül seni
.....

Bu dünyada bir nesneye yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere gök ekini biçmiş gibi

Bir hastaya vardın ise bir içim su verdin ise
Yarın orda karşı gele Hak şarabın içmiş gibi
.....

Gâh tozarım yollar gibi gâh eserim yeller gibi
Gâh çağlarım seller gibi gel gör beni aşk n'eyledi

Ya elim al kaldır beni ya valsına erdir beni
Çok ağlattın güldür beni gel gör beni aşk n'eyledi
.....

İş bu vücut bir kaledir akıl içinde sultanı
İş bu gönül bir hazînedir aşk tutmuş bekler onu

Akıl taht eyledi başı şöyle bilir her bir işi
Dünya içre âkil kişi değmez kimseye ziyanı

İmandürür can çerağı gövdedürür can durağı
Kindürür imana yağı gelse giderir imanı

KELİMELER

<i>açılıban:</i>	açılarak
<i>âkil:</i>	Akıllı.
<i>artık:</i>	Fazla.
<i>ayruk:</i>	Başkaları, diğerleri.
<i>bîzar:</i>	Bıkmış, usanmış, rahatsız
<i>büryan:</i>	Kebap.
<i>cehd:</i>	Çalışma çabalama.
<i>çalab:</i>	Allah.
<i>çerağ:</i>	Işık
<i>çürütyüben:</i>	çürüyerek
<i>don:</i>	Elbise, giysi.
<i>esrar:</i>	Sırlar.
<i>esrik:</i>	Sarhoş
<i>esrimek:</i>	Sarhoş olmak.
<i>eyitmek:</i>	Söylemek.
<i>fena mülkû:</i>	Ölümlü dünya.
<i>gani:</i>	Zengin, varlıklı.
<i>gevher:</i>	Hazine, söz.
<i>gidermek:</i>	Yok etmek,
<i>giryen:</i>	Ağlayan.
<i>görk:</i>	Güzellik, meziyet, iyi huy.
<i>gövdedürür:</i>	Gövdedir.
<i>göynür:</i>	Yanar.
<i>güman:</i>	Zan, şüphe, sanma.

<i>has:</i>	Seçkin zümre.
<i>imandürür:</i>	İmandır.
<i>kendöz:</i>	Kendi, kendisi.
<i>kindürür:</i>	Kindir.
<i>lâ-mekan:</i>	Mekansız.
<i>mağbun:</i>	Şaşkın, şaşırılmış.
<i>maşuk / maşuka:</i>	Sevilen.
<i>mestan:</i>	Mest olmuş, aşk sarhoşu olmuş.
<i>muhaliğ:</i>	Zıt düşünceli
<i>nisar:</i>	Saçma, saçılma.
<i>od:</i>	Ateş.
<i>okumak:</i>	Çağırarak, davet etmek.
<i>oluban:</i>	olarak
<i>pahl:</i>	Haset eden, çekemeyen.
<i>pervane:</i>	Küçük kelebek.
<i>soğulmak:</i>	Canlılığını yitirmek, solmak.
<i>uçmak:</i>	Cennet.
<i>ün:</i>	Ses.
<i>üzmek:</i>	Kesmek, koparmak.
<i>yağı:</i>	Düşman.
<i>yârân:</i>	Dostlar.
<i>yeğ:</i>	Daha iyi, daha üstün.
<i>yen:</i>	Kol.
<i>yerinmek:</i>	Gıpta etmek, imrenmek.
<i>zelil:</i>	Hakir, alçak.

FOTOĞRAFLAR

Foto 1: Yunus Emre'nin türbesinin önceki görüntüsü

Foto: 2 Yunus Emre Türbesi girişı

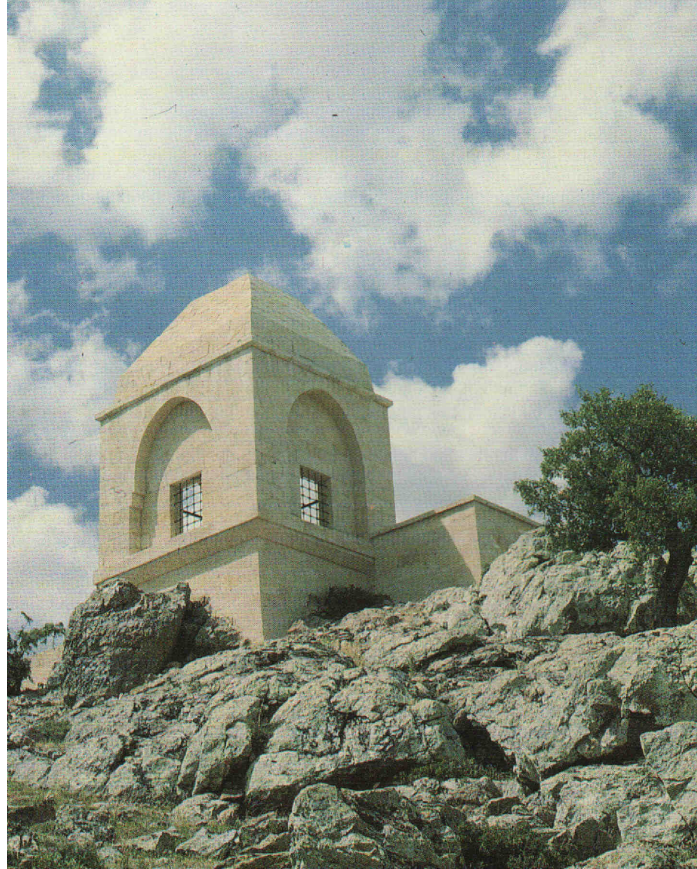

Foto 3. Yunus Emre'nin vadiden görünüşü

Foto 4. Yunus Emre'nin mezarı

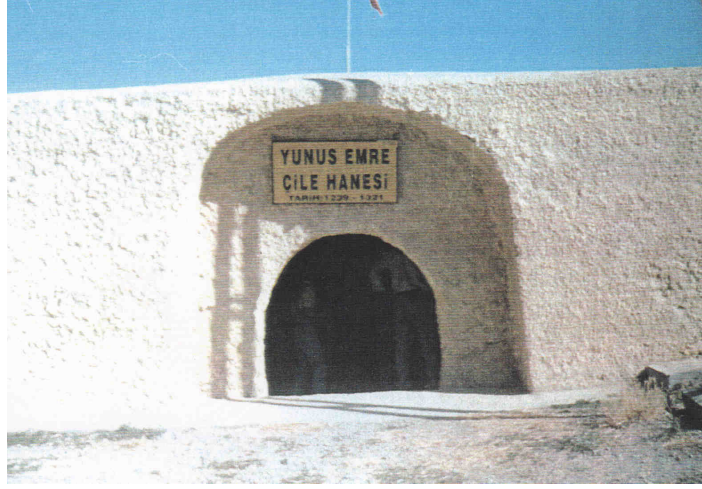

Foto 5: Yunus Emre'nin çile çektiği "Çile Damı"

Foto 6: Tapduk Köyünün uzaktan görünüşü

Foto 7: Tapduk Emre'nin müritleriyle beraber yemek yediğı Tabduk Camiinin girişindeki yemek taşı ve cami içindeki Tabduk Baba Türbesi

Foto 8: İçinde Tapduk Emre'nin yattığı Tapduk köyündeki Tabduk Camii

Foto 9: Tapduk Emre'nin insanlara ilahi yolla şifa verdiği, sapı ve tokmağı ağaç olan "Şifa Tokmağı"

Foto 10: Sivrihisar köyü ve Sivrihisar

Foto 11: Hacibektaş ilçesi, Yunus Emre'nin Türbesi, Sarıkaraman köyü, Tapduk köyü ve Sivrihisar köyünü gösterir harita.